

सोमवार, २७ जुलै २०२६
Monday, 27 July 2026

दररोज उचललेले छोटे पाऊल मोठा प्रवास घडवतात...

बहुजन सौरभ
BAHUJAN SAURABHA

२

संपादकीय राजीनाम्यापलीकडचा लढा

शिका, संघटित का, संघर्ष करा हा महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी दिला. मंत्र आज पुन्हा एकदा देशातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या कृतीतून जिवंत केला आहे. नीट प्ररीक्षा घोट्याच्या विरोधात उभे राहिलेले आंदोलन हे केवळ प्रश्नपत्रिका फुटीवरूनच आंदोलन नव्हते; तर भारतीय लोकशाहीच्या अंतराच्या विचाराला प्रश्न होता. लाखो विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी खेळ करणाऱ्या व्यवस्थेविरुद्ध उभा राहिलेला हा विवेकाचा आवाज होता. जर या आंदोलनाच्या दबावामुळे केंद्रीय शिक्षणमंत्र्यांना पद सोडवे लागले असेल, तर हा जनशक्तीचा पहिला विजय मानला जाऊ शकतो. परंतु इतिहास सांगतो. व्यक्ती बदलल्या म्हणून व्यवस्था बदलत नाही. सिंहासनावर बसणारे चेहरे बदलतात; पण सिंहासनाची विचारसरणी बदलली नाही, तर जनतेच्या वेदनांमध्ये फारसा फरक पडत नाही. आज देशभरात आनंद व्यक्त होत आहे. मिठाई वाटली जात आहे. घोषणांचा गजर सुरू आहे. परंतु हा आनंद अल्पायुषी ठरू नये. कारण अजूनही अनेक प्रश्न अनुत्तरित आहेत. नीट घोट्याच्या संघर्षात सत्य देशासमोर आलेले नाही. दोषींना कठोर शिक्षा झालेली नाही. परीक्षा व्यवस्थेतील संरचनात्मक दुर्दैव झालेल्या नाहीत. विद्यार्थ्यांवर झालेल्या अन्यायाची पूर्ण भरपाई झालेली नाही. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी शिक्षणाला मुक्तीचे शस्त्र म्हटले. त्यांनी स्पष्ट इशारा दिला होता की, शिक्षणावरील नियंत्रण म्हणजे समाजाच्या भविष्यावरील नियंत्रण. म्हणूनच शिक्षणातील अपारदर्शकता, भ्रष्टाचार किंवा अन्याय हा केवळ प्रशासकीय दोष नसून सामाजिक न्यायालाच दिलेला आव्हान आहे. आजची तराणी एक एतिहासिक कळणार उभी आहे. आंदोलनाने सत्ता हारविण्याची ताकत दाखवून दिली आहे. आता हीच ऊर्जा संघटित लोकशाही कृतित रूपान्तरित करण्याची वेळ आली आहे. रस्त्यावरचा संघर्ष महत्त्वाचा आहे; पण तोच अंतिम मार्ग नाही. माहितीचा अधिकार, जनहित यांचा, संसदीय उत्तरदायित्व, विद्यार्थी संघटनांचे सार्वभौमिकत्व, स्वतंत्र चौकशीची मागणी, सामाजिक जनजागृती आणि जागरूक मतदान ही परिवर्तनाची खरी शस्त्रे आहेत. डॉ. आंबेडकरांनी दिलेला 'संविधानिक मार्ग' हा आजही तितकाच प्रभावी आहे. त्यांनी कधीही अराजकतेचे समर्थन केले नाही. त्यांनी सांगितले होते की, सामाजिक परिवर्तनाचा मार्ग विवेक, संघटना आणि संविधानातूनच जातो. म्हणूनच नव्या पिढीने भावनेपेक्षा विचारांना आणि संतापपेक्षा संघटनांना अधिक महत्त्व दिले पाहिजे. या संघर्षात विरोधी पक्षांची जबाबदारीही तितकीच मोठी आहे. राहुल गांधी, प्रियंका गांधी, अखिलेश यादव, चंद्रशेखर आझाद आणि इतर विरोधी पक्षांनी विद्यार्थ्यांच्या वेदनेला केवळ राजकीय संधी म्हणून न पाहता, राष्ट्रीय शिक्षण धोरणावरील पर्यायी दृष्टी देशासमोर ठेवली पाहिजे. संसदेत आवाज उठविणे, न्यायालयीन लढयाला पाठबळ देणे, विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबांशी संवाद साधणे आणि शिक्षण क्षेत्रातील सुधारणांसाठी ठोस कार्यक्रम जाहीर करणे यातूनच त्यांची विश्वासाहता सिद्ध होईल. सत्ताधार्यांसमोरील कठिण परीक्षा आहे. लोकशाहीत सत्ता ही जनतेच्या विश्वासवर उभी असते. त्या विश्वासाकडच तडा गेला, तर कोणताही राजकीय विजय टिकाऊ राहत नाही. म्हणूनच शिक्षण व्यवस्थेची विश्वासाहता पुनर्स्थापित करणे, दोषांना शिक्षा देणे, परीक्षा प्रक्रियेला अभेद्य बर्नाविणे आणि विद्यार्थ्यांना न्याय मिळवून देणे ही केवळ राजकीय जबाबदारी नाही; ती संविधानिक जबाबदारी आहे. आजचा संघर्ष एका मंत्र्याच्या राजीनाम्यावर थांबला, तर इतिहास त्याला क्षणिक उद्रेक म्हणून विसरेल. पण हा संघर्ष शिक्षणातील पारदर्शकता, समान संधी, सामाजिक न्याय आणि संविधानिक मूल्येच्या पुनर्स्थापनेसाठी पुढे गेला, तर तो नव्या भारताच्या निर्मितीचा पाया ठरेल. महामानवांनी दिलेला इशारा आजही तितकाच जिवंत आहे. 'राजकीय लोकशाही' टिकवायची असेल, तर सामाजिक आणि आर्थिक लोकशाहीची उभारणी करावी लागेल.' शिक्षणातील अन्याय ही त्या लोकशाहीवरील पहिली जखम असते. ती भरून काढण्याशिवाय समतेचे स्वप्न पूर्ण होणार नाही. आज विद्यार्थ्यांनी सरकारला प्रश्न विचारला आहे; उद्या समानाने स्वतःलाही प्रश्न विचारला पाहिजे. आपण शिक्षणाला बाजारवादा हवाली करणारे की संविधानाच्या मूल्यांशी जोडणारे? कारण हा संघर्ष केवळ नीटचा नाही. हा संघर्ष न्यायाचा आहे. हा संघर्ष समान संधीचा आहे. हा संघर्ष संविधानाच्या आत्म्याचा आहे. आणि म्हणूनच आजचा नारा केवळ 'राजीनामा' नसून 'शिका... संघटित का... संघर्ष करा... आणि संविधानाच्या मार्गाने परिवर्तन घडवा!' ●●

नीट प्ररीक्षेतील कथित पेपरफुटी, शिक्षण व्यवस्थेतील अनियमितता, स्पर्धा परीक्षांवरील प्रश्न आणि युवकांच्या भविष्याबाबत निर्माण झालेली अस्वस्थता या पार्श्वभूमीवर जंतर-मंतर येथे सुरू झालेल्या CJP (कोंकरोव जनता पार्टी) आंदोलनाने देशाचे लक्ष वेधून घेतले. हे आंदोलन केवळ शाखा किंवा एका मागणीपुरते मर्यादित राहिले नाही; तर ते युवकांच्या अपेक्षा, शासनाची उत्तरदायित्वाची भावना आणि लोकशाहीतील नागरिकांच्या सहभागविषयी त्यापक चर्चेचे कारण ठरले.

आजची पिढी म्हणजे जनरेशन-झेड. ही पिढी इंटरनेट, सोशल मीडिया आणि माहितीच्या वेगवान युगात वाढलेली आहे. त्यामुळे ती पूर्वीच्या पिढ्यांपेक्षा अधिक प्रश्न विचारणारी, माहिती पडताळून पाहणारी आणि स्वतःची भूमिका स्पष्टपणे मांडणारी आहे. अनेकदा तरुण पिढीबद्दल 'त्यांना देशाची काळजी नाही' किंवा 'ते फक्त मोबाईलमध्ये गुंतलेले आहेत' अशी टीका केली जाते. मात्र या आंदोलनाने त्या समजुतीला मोठे आव्हान दिले. विविध राज्यांतून आलेल्या विद्यार्थ्यांनी शिक्षण, रोजगार, पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व या विषयांवर मांडलेली मते त्यांचा अप्रत्याशित आणि सामाजिक जाणीव दर्शवित आहेत. आंदोलनाच्या काळात पर्यावरणवादी आणि सामाजिक कार्यकर्ते सोनम वांगचुक यांनी आंदोलनाला पाठिंबा दर्शविला. अनेक विद्यार्थी, पालक, सामाजिक संघटना, साहित्यिक, निवृत्त अधिकारी, वकील, डॉक्टर आणि विविध क्षेत्रातील नागरिकांनीही या आंदोलनाबाबत सहानुभूती व्यक्त केली. यामुळे हा विषय केवळ विद्यार्थ्यांचा न राहता व्यापक सार्वजनिक चर्चेचा विषय बनला. लोकशाही व्यवस्थेत नागरिकांना शांततामय पद्धतीने आंदोलन करण्याचा अधिकार आहे. त्याचप्रमाणे

CJP आंदोलन आणि तरुण पिढीची समज कायदा व सुव्यवस्था राखण्याची जबाबदारी प्रशासनाची असते. म्हणजे अशा प्रसंगी संवाद, संयम आणि कायदेशीर मार्ग यांना प्राधान्य मिळणे आवश्यक असते. आंदोलनादरम्यान घडलेल्या पोलिसी कारवाईबाबत विविध दावे आणि प्रतिदावे समोर आले. अशा घटनांचे मूल्यामापन निष्पक्ष चौकशी आणि उपलब्ध पुराव्यांच्या आधारेच झाले पाहिजे. लोकशाहीत शासन आणि नागरिक यांच्यातील विश्वास टिकवण्यासाठी पारदर्शकता महत्त्वाची असते. या आंदोलनातून एक गोष्ट प्रकर्षाने दिसून आली, ती म्हणजे आजची तराणी आपले हक्क आणि कर्तव्य या दोन्हीबाबत जागरूक आहे. संविधानाने दिलेले अधिकारस्वीकारून, शांततामय आंदोलनाचा अधिकार, समान संधी आणि न्याय या मूल्येवर त्यांचा विश्वास असल्याचे त्यांच्या घोषणांमधून आणि फलरतीतून दिसून आले. त्याचवेळी शिक्षणातील गुणवत्ता, परीक्षा प्रक्रियेतील पारदर्शकता आणि रोजगाराच्या संधी या त्यांच्या प्रमुख अपेक्षा आहेत. सोशल मीडियाचे या आंदोलनाला वेगळी दिशा दिली. पूर्वी आंदोलने संघटनांच्या माध्यमातून हळूहळू विस्तारत असत; आज काही तासांतच माहिती देशभर पोहोचते. त्यामुळे युवकांचे नेटवर्क अधिक मजबूत झाले आहे. मात्र याचबरोबर चुकीची माहिती किंवा अफवा पसरू नयेत, याची जबाबदारीही प्रत्येक नागरिकावर आहे. माहितीची पडताळणी करूनच मत बघविणे ही डिजिटल युगातील महत्त्वाची गरज आहे. या आंदोलनातील अनेक तरुणज्या हातात भारतीय संविधान दिसत होते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, महात्मा गांधी, भगतसिंग, सावित्रीबाई फुले आणि इतर समाजसुधारकांच्या प्रतिमा मंचावर दिसत असल्याचे अनेकांनी नमूद केले. याचा अर्थ

विविध विचारपरंपरांमधील लोकशाही, शिक्षण, समता आणि न्याय या समान मूल्यांचा स्वीकार करण्याचा प्रयत्न म्हणूनही पाहता येतो. कोणत्याही लोकशाही समाजात अशा मूल्यांची जपणूक आवश्यक असते. या आंदोलनातून आणखी एक महत्त्वाचा संदेश समोर आला, तो म्हणजे व्यक्तिपूजेपेक्षा मुद्यांवर चर्चा करण्याची गरज. शिक्षणव्यवस्थेतील सुधारणा, विद्यार्थ्यांचे भविष्य, पारदर्शक प्रशासन आणि उत्तरदायी शासन या विषयांवर सातत्याने संवाद होणे आवश्यक आहे. आंदोलन संपले तरी हे प्रश्न कायम राहतात. त्यामुळे शासन, विद्यार्थी, पालक, शैक्षणिक संस्था आणि समाज यांनी एकत्रितपणे उपाय शोधणे गरजेचे आहे. आजच्या तरुणांमध्ये भीतीपेक्षा आत्मविश्वास अधिक दिसून येतो. ते सरकार, प्रशासन किंवा इतर कोणत्याही संस्थेला प्रश्न विचारण्यास धाबगत नाहीत. मात्र त्याचवेळी त्यांनी संविधानिक आणि लोकशाही मार्ग स्वीकारणे तितकेच महत्त्वाचे आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी संविधानाच्या चौकटीत राहून संघर्ष करण्याचा संदेश दिला होता. तोच संदेश आजही तितकाच महत्त्वाचा आहे. लोकशाही ही केवळ निवडणुकांपुरती मर्यादित नसते. नागरिकांचा सातत्याने सहभाग, शासनावर लोकनियंत्रण आणि सार्वजनिक धोरणांवर मुक्त चर्चा यामुळेच ती अधिक सक्षम बनते. सरकारनेही युवकांच्या अपेक्षा समजून घेणे,

त्यांच्याशी संवाद साधणे आणि योग्य मागण्यांवर सकारात्मक भूमिका घेणे आवश्यक आहे. त्याचप्रमाणे आंदोलनकर्त्यांनीही शांतता, कायद्याचा आदर आणि तथ्याधारित भूमिका कायम ठेवणे गरजेचे आहे. आज भारत हा जागृतीला सर्वात तरुण देशांपैकी एक आहे. ही युवा शक्ती देशाच्या विकासाची सर्वात मोठी ताकद आहे. शिक्षण, कौशल्य, रोजगार आणि नवकल्पना यांच्या माध्यमातून ही पिढी भारताला पुढे नेऊ शकते. मात्र त्यासाठी व्यवस्थेवर विश्वास टिकविणे आवश्यक आहे. हा विश्वास पारदर्शकता, न्याय आणि उत्तरदायित्वातूनच निर्माण होतो. शेवटी, कोणत्याही आंदोलनाचे यश केवळ तत्काळ निर्णयामध्ये नसते, तर समाजात निर्माण झालेल्या जागृतीत असते. CJP आंदोलनामुळे युवकांच्या प्रश्नांकडे देशाचे लक्ष वेधले गेले, संविधानिक अधिकारांबाबत चर्चा झाली आणि तरुण पिढीच्या सहभागाचे महत्त्व अधोरेखित झाले. आता पुढची जबाबदारी शासन, समाज आणि युवक या तिन्ही घटकांची आहे. संवाद, विश्वास आणि लोकशाही मूल्येच्या आधारेच भारत अधिक सक्षम, न्याय आणि विकासित राष्ट्र बनू शकतो. ●●

प्रधानांच्या राजीनामा : लोकशाहीचा विजय

3 मे २०२६ रोजी झालेल्या नीट-यूजी परीक्षेतील कथित पेपरफुटी, शिक्षण व्यवस्थेतील अनियमितता आणि परीक्षा व्यवस्थेतील गंभीर त्रुटीमुळे देशभरातील लाखो विद्यार्थी व पालकांमध्ये असंतोष निर्माण झाला. परीक्षा रद्द करण्याच्या निर्णयानंतर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याची मागणी जोर धरू लागली. दिल्लीतील जंतर-मंतरवर विद्यार्थ्यांनी सुरू केलेल्या आंदोलनाने पुढे राष्ट्रीय स्वरूप धारण केले. अखेर २५ जुलै २०२६ रोजी धर्मेन्द्र प्रधान यांनी राजीनामा दिला. हा राजीनामा केवळ एका मंत्र्याच्या पदत्यागापुरता मर्यादित नसून उत्तरदायित्व, लोकशाही आणि विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांच्या गांभीर्याची आठवण करून देणारी घटना ठरली. परीक्षा ही विद्यार्थ्यांच्या आयुष्याला दिशा देणारी प्रक्रिया असते. वैद्यकीय शिक्षणाचे स्वप्न पाहणाऱ्या लाखो विद्यार्थ्यांसाठी नीट परीक्षा म्हणजे अनेक वर्षांच्या परिश्रमांचे फलित असते. त्यामुळे प्रश्नपत्रिका फुटीचे आरोप, परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटी किंवा पारदर्शकतेवर निर्माण झालेले प्रश्न हे केवळ प्रशासकीय मुद्दे राहत नाहीत; ते विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी थेट संबंधित ठरतात. त्यामुळे या प्रकरणाने देशभरात तीव्र प्रतिक्रिया उमटली. या आंदोलनात अभिजीत दिपके यांच्या नेतृत्वाखालील 'कोंकरोव जनता पार्टी' (सीजेपी) सक्रियपणे सहभागी झाली. सुरुवातीला या आंदोलनाकडे फारसे गांभीर्याने पाहिले गेले नाही. मात्र विद्यार्थ्यांचा वाढता सहभाग, विविध सामाजिक संघटनांचा

पाठिंबा आणि आंदोलनाची सातत्यपूर्ण दिशा यामुळे हा प्रश्न राष्ट्रीय चर्चेचा विषय बनला. जंतर-मंतरवरील परीक्षा रद्द करण्याच्या निर्णयानंतर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याची मागणी जोर धरू लागली. दिल्लीतील जंतर-मंतरवर विद्यार्थ्यांनी सुरू केलेल्या आंदोलनाने पुढे राष्ट्रीय स्वरूप धारण केले. अखेर २५ जुलै २०२६ रोजी धर्मेन्द्र प्रधान यांनी राजीनामा दिला. हा राजीनामा केवळ एका मंत्र्याच्या पदत्यागापुरता मर्यादित नसून उत्तरदायित्व, लोकशाही आणि विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांच्या गांभीर्याची आठवण करून देणारी घटना ठरली. परीक्षा ही विद्यार्थ्यांच्या आयुष्याला दिशा देणारी प्रक्रिया असते. वैद्यकीय शिक्षणाचे स्वप्न पाहणाऱ्या लाखो विद्यार्थ्यांसाठी नीट परीक्षा म्हणजे अनेक वर्षांच्या परिश्रमांचे फलित असते. त्यामुळे प्रश्नपत्रिका फुटीचे आरोप, परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटी किंवा पारदर्शकतेवर निर्माण झालेले प्रश्न हे केवळ प्रशासकीय मुद्दे राहत नाहीत; ते विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी थेट संबंधित ठरतात. त्यामुळे या प्रकरणाने देशभरात तीव्र प्रतिक्रिया उमटली. या आंदोलनात अभिजीत दिपके यांच्या नेतृत्वाखालील 'कोंकरोव जनता पार्टी' (सीजेपी) सक्रियपणे सहभागी झाली. सुरुवातीला या आंदोलनाकडे फारसे गांभीर्याने पाहिले गेले नाही. मात्र विद्यार्थ्यांचा वाढता सहभाग, विविध सामाजिक संघटनांचा

सातत्यपूर्ण दिशा यामुळे हा प्रश्न राष्ट्रीय चर्चेचा विषय बनला. जंतर-मंतरवरील परीक्षा रद्द करण्याच्या निर्णयानंतर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याची मागणी जोर धरू लागली. दिल्लीतील जंतर-मंतरवर विद्यार्थ्यांनी सुरू केलेल्या आंदोलनाने पुढे राष्ट्रीय स्वरूप धारण केले. अखेर २५ जुलै २०२६ रोजी धर्मेन्द्र प्रधान यांनी राजीनामा दिला. हा राजीनामा केवळ एका मंत्र्याच्या पदत्यागापुरता मर्यादित नसून उत्तरदायित्व, लोकशाही आणि विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांच्या गांभीर्याची आठवण करून देणारी घटना ठरली. परीक्षा ही विद्यार्थ्यांच्या आयुष्याला दिशा देणारी प्रक्रिया असते. वैद्यकीय शिक्षणाचे स्वप्न पाहणाऱ्या लाखो विद्यार्थ्यांसाठी नीट परीक्षा म्हणजे अनेक वर्षांच्या परिश्रमांचे फलित असते. त्यामुळे प्रश्नपत्रिका फुटीचे आरोप, परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटी किंवा पारदर्शकतेवर निर्माण झालेले प्रश्न हे केवळ प्रशासकीय मुद्दे राहत नाहीत; ते विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी थेट संबंधित ठरतात. त्यामुळे या प्रकरणाने देशभरात तीव्र प्रतिक्रिया उमटली. या आंदोलनात अभिजीत दिपके यांच्या नेतृत्वाखालील 'कोंकरोव जनता पार्टी' (सीजेपी) सक्रियपणे सहभागी झाली. सुरुवातीला या आंदोलनाकडे फारसे गांभीर्याने पाहिले गेले नाही. मात्र विद्यार्थ्यांचा वाढता सहभाग, विविध सामाजिक संघटनांचा

प्रश्नपत्रिका फुटीच्या घटनेवर कायमस्वरूपी आळा कसा बसणार? दोषीवर कठोर कारवाई होणार का? विद्यार्थ्यांचा परीक्षा व्यवस्थेवरील विश्वास पुन्हा कसा निर्माण होणार? या सर्व प्रश्नांची उत्तरे सरकारला द्यावी लागतील. लोकशाही केवळ निवडणुकांपुरती मर्यादित नसते. ती संसदेत, न्यायालयात, विद्यापीठात आणि रस्त्यावरही जिवंत असते. संविधानाने प्रत्येक नागरिकाला शांततामय आंदोलनाचा आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार दिला आहे. या अधिकाराचा वापर करत विद्यार्थ्यांनी आपल्या भविष्याचा प्रश्न देशासमोर मांडला. हा लोकशाहीचा सार्वभौमिक पुरावा आहे. धर्मेन्द्र प्रधान यांचा राजीनामा हा या संघर्षाचा शेवट नाही. तो शिक्षण व्यवस्थेत उत्तरदायित्व, पारदर्शकता आणि विश्वास पुनर्स्थापित करण्याच्या नव्या टप्प्याची सुरुवात आहे. भविष्यात कोणत्याही विद्यार्थ्याला आपल्या हक्कासाठी रस्त्यावर उतरावे लागू नये, अशी सक्षम आणि विश्वासाहारी परीक्षा व्यवस्था उभारणे हीच या संपूर्ण आंदोलनाची खरी फलश्रुती ठरेल. या संघर्षाने एक महत्त्वाचा संदेश दिला आहे. लोकशाहीत जनता हीच अंतिम सत्ता असते. सत्तेला प्रश्न विचारणे हा लोकशाहीविरुद्धी नव्हे, तर लोकशाहीला अधिक सक्षम करणारा अधिकार आहे. विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी संबंधित प्रश्नांवर कोणतीही तडजोड स्वीकारावी जाणार नाही, हा संदेश या आंदोलनातून स्पष्टपणे समोर आला. त्यामुळे हा दिवस केवळ एका मंत्र्याच्या राजीनाम्याचा नसून, उत्तरदायित्व, संविधानिक मूल्ये आणि लोकशाहीवरील विश्वास अधिक दृढ करणारा दिवस म्हणून लक्षात राहील. ●●

नागेरेश चौधरी (बहुजन विचारवंत)
9970873560

सरकारने जंतर मंतर वर 36 दिवसांपासून सुरू असलेल्या आंदोलनाचा विजय झालेला आहे ही एक ऐतिहासिक बाब आहे असे म्हणता येईल. भाजपच्या बारा वर्षांच्या इतिहासातच भाजपने अशा प्रकारे माघार घेतली नव्हती परंतु देशभरच्या तरुणांच्या पुढे सरकारला मान खाली घालावी लागली हा तरुणांचा आणि ज्या अभिजीत पार्टीचे यांनी सुरू केलेल्या कोंकरोव जनता पार्टीचा हा ऐतिहासिक विजय मानावा लागेल ही सर्व भारतीय यांना गर्व देणारी भाव आहे. कोंकरोव जनता पार्टीचे अभिनंदन!

तरुणाईचा व जनतेचा देशव्यापी आक्रोश! कोंकरोव जनता पार्टीचे जे आंदोलन जंतर मंतर दिल्लीमध्ये महिन्याभरपासून सुरू आहे आणि आणि त्याला जो प्रतिसाद देशभरातून मिळत आहे त्याला कारण एक नसून अनेक कारणे आहेत ज्या हजारोच्या संख्येने दिल्लीमध्ये तरुण वर्ग सामील झाला आहे आणि त्याचबरोबर त्या तरुण वर्गाला साथ देणारे लोक सहभागी होत आहे यावरून हे आंदोलन हा आक्रोश केवळ तरुणांचा राहिलेला नाही तर तो जनतेचा झालेला आहे आणि त्याला कारण या देशातील संघ भाजपची सत्ता आहे तिची चुकीची आहे मंगळ आहे आणि म्हणून त्यांच्या विरोधात देशभर असंतोषाचे वातावरण उभे राहत आहे त्याला त्यांचीच करणी कारणीभूत आहे कारण त्यांनी जे निर्णय घेतले आहेत ते सर्व आम जनतेच्या विरुद्ध आहे आणि खास जनतेच्या बाजूच्या आहे खास जनता म्हणजे या देशातील ब्राह्मण आणि ब्राह्मणवादी लोक संघवादी लोक आणि विषमतावादी लोक त्यांना या देशातील व्यवस्था ही चतुर्वर्णव्यवस्था नव्हे आहे चतुर्वर्ण लागू करायचा आहे या देशातील बहुसंख्य लोक ज्यांना ते शुद्ध अतिशुद्ध समजतात त्यांना पायाखाली ठेवायचा आहे आणि म्हणून हा सगळा बनाव सुरू आहे हा पक्ष संविधानाच्या विरोधात आहे मनुस्मृतीच्या बाजू आहेत म्हणजेच सामाजिक समस्येच्या विरोधात आहे विषमतेच्या विरोधात आहे नाही आणि म्हणून हा पक्ष जी भूमिका घेत आहे का सत्ता ज्यप्रमाणे राबवत आहे ती सत्ता आरएसएसच्या भूमिकेमध्ये सुरू आहे ती सत्ता बेदरकारपणे लोकांचे परवान न करता लोकांच्या आकांक्षांकाक्षा मारून टाकण्याचं काम करत आहे जे या देशातच लोकशाही संपत आहे हुकुमशाही आणत आहे एक जातीय हुकुमच यासार आणि हे व्हायला कारण या देशातमधील वर्णवादी सामाजिक सत्ताधारी मंडळी कारणीभूत आहे असे वातावरण या देशातच पहिल्यांदाच होत आहे झाले आहे. एवढ्या प्रमाणामध्ये कधीही लोक विरोधात तरुण समोर आले नाहीत आक्रोश करत आलेले आहेत आणि म्हणून ही या देशातील सत्तेला धोखाची घंटा आहे हे समजावून हवे आपला विषमतेचा रोग थंयव्यावल्या हवा रोग आणि रोग

जंतर मंतर आंदोलनाचा ऐतिहासिक विजय

थॉबवायला हवा तरच त्यांना काही भविष्य आहे असं दिसते . या भूमिके मागे RSSची हिंदू राष्ट्रवादी कुरता कारणीभूत आहे. कसही करून ब्राह्मणी व्यवस्था प्रस्थापित करण्यासाठी आहे. ही तराणी देशासाठी करत आहे आणि पण RSS साठी राबत आहे ब्राह्मण हे मनुवादसाठी राबत आहेत. सर्व संस्था सुप्रीम कोर्टा पासून निवडणूक आयोग, पोलिस, नोकरशाही, निवडणूक मंत्रेज करतत म्हणून त्यांच्या आंदोलनाची पर्वा नाही? अनेक शहरांमध्ये भाजपच्या आमदारांना मारपीट होत आहे. काही साध्या कपड्यातील लोक लाठीचार्ज करत होते. ते संघ भाजपचे होते. निळ्या ड्रेसमधील पोलिस नाव पट्ट्या नसलेले होते. ते कोण होते. संजयासद. शिख मुस्लिमांची सर्व प्रकारची मदत आणि हिंदुत्ववादी संघाचा विरोध म्हणजे ब्राह्मणी लोकांचा विरोध. देशभर आणि जगभरात बदनामी होत आहे परंतु यांना निर्लज्जाना फरक पडला नाही. पडत नाही. जंतर-मंतरवर सुरू असलेले हे आंदोलन सुप्रीम कोर्टाच्या न्यायाधीशांच्या युवकांबद्दच्या तुच्छता पूर्ण बोलतून झाले आहे. अभिजीत दिपकेने त्या विधानावर जी प्रतिक्रिया दिली अमेरिकेतून दिली आणि तिला जो प्रतिसाद देशभरातून मिळाला त्यामुळे कोंकरोव जनता पार्टीची स्थापना आणि त्याला मिळालेले दोन कोटीहून जास्त तरुणाईचा प्रतिसाद, रिफ्लेक्स मिळाला. त्याचे अमेरिकेतून येणे आणि जंतर-मंतरवर आंदोलन सुरू करणे व त्याला मिळालेला रिफ्लेक्स हा ऐतिहासिक आहे अशा प्रकारे केवळ सोशल मीडिया वरून केलेले आव्हानाला एखादा लाखा लोकांचा प्रतिसाद देशभरातील तरुणांचा नव्हे तर सर्व संबंधित लोकांचा मिळालेला प्रतिसाद आणि मिळालेली साथ धर्तूचू आहे. हा प्रतिसाद या देशातील प्रस्थापित व्यवस्था भाजपचा होश उडवणार आहे. म्हणून दिपकेची जात न पाहता त्याला मिळालेला रिफ्लेक्स किंवा प्रतिसाद हा ऐतिहासिक आहे.

त्याला कारण आम लोकांच्या मनामध्ये अनेक वर्षांपासूनची जी खदखद होती जो असंतोष होता तो असंतोष या ठिकाणी एकवटला आहे. कारण ही संघ भाजपी सत्ता आल्यापासून त्यांनी निर्णयाचा सपाटा लावलेला आहे तो लोकविरोधी आहे, बहुजन विरोधी आहे. तो केवळ बहुजन विरोधीच नाही तर या देशातील तमाम शोषितांच्या विरुद्ध आहे इथल्या मुस्लिमांच्या, शिखांच्या विरुद्ध आहे. इथल्या शेतकऱ्यांच्या विरुद्ध आहे आणि ज्या समूहांना प्रगती हवी आहे त्यांच्या विरोधात आहे. या सरकारची जी नीती आहे ती मनुस्मृति लागू करण्याची आहे. बहुजनांचे शिक्षण नष्ट करण्यासाठी आहे, त्यांची निरक्षरता वाढवण्याची आहे. त्यांचे उच्च शिक्षणातील स्थान नष्ट करून त्यांना शासन संस्थेतून वहापर करायचे आहे. आणि त्याच बरोबर आरक्षण कमी कमी करत नष्ट करण्याकडे वाटचाल सुरू आहे. आरएसएसने निर्मित नवीन शिक्षण नीती आहे. एवढ्या प्रमाणामध्ये कधीही लोक विरोधात तरुण समोर आले नाहीत आक्रोश करत आलेले आहेत आणि म्हणून ही या देशातील सत्तेला धोखाची घंटा आहे हे समजावून हवे आपला विषमतेचा रोग थंयव्यावल्या हवा रोग आणि रोग

बहुजन सौरभ

म्हणजे बहुजनांना नोकरी क्षेत्रातून बाद करून फक्त ब्राह्मण व ब्राह्मणवादी लोकांचा भरण करणे आहे. सर्व सरकारी संस्थांमध्ये RSSच्या लोकांचा भरण करण्यात आला आहे आणि बहुजनांना कमी कमी करण्यात आले आहे, येत आहे. मुस्लिम विरोधी वातावरण सातत्याने वाढवण्यात आले आहे आणि येत आहे आणि या कामी RSSच्या मोहन भागवतां पासून मोदी पर्यंत सर्वच पक्ष भाजप व त्या तालमीतल्या संघटना अहम अहमिकेने भाग घेत आहेत. आणखी एक परिणाम म्हणजे या देशांमधील आरक्षण बंद करणे आहे सरकारी नोकऱ्या बंद करून सरकारी संस्थांना बंद करून ते खाजगी हातामध्ये देण म्हणजे आरक्षण बंद करण आहे म्हणजे या देशातील आदिवासी दलित ओबीसीवर प्रहार करणे आहे. म्हणून या देशांमध्ये हा जो आक्रोश दिसतो आहे तो वाढणार आहे. कारण यांनी सर्वानंवर अन्याय केला आहे आणि फक्त फक्त आणि फक्त ब्राह्मणांचे वर्चस्व कसे वाढेल यासाठी सगळे नियोजन आहे. हे सगळे लोकांना दिसत आहे. विचार करण्याच्या लोकांना दिसत आहे. अभिजीत दिपके दलित आहे आणि सोनम वांगचुक अनुसूचित जमातीचे आहेत. याचा अर्थ, दोघेही मागासलेल्या वर्गातील आहेत. ही वस्तुस्थिती केवळ आरएसएस-भाजपसाठीच नव्हे, तर फरकेकर, अशोक कुमार पांडे आणि इतर अनेक ब्राह्मणांसाठीही डोळ्यांना खुपणारी आहे. परंतु देशभरातील सर्व तरुणांचा पाठिंबा आहे. आणि म्हणूनच ते या आंदोलनाला पाठिंबा देण्यासाठी एकजुटीने उभे आहेत. या आंदोलनाला पाठिंबा देणाऱ्या सर्वांनी त्यांना सलाम करावा आणि विरोध करणाऱ्या आरएसएस, भाजप व इतरांचा निषेध केला पाहिजे. त्यामुळे, मनुस्मृतीवादी आरएसएसच्या मार्गदर्शनाखाली कायंयत लावलेला भाजप तरुणांच्या न्याय संघर्षापुढे झुकले की नाही, याबद्दल शंका आहे. तरुणांच्या आंदोलनाचा दबाव तेव्हाच यशस्वी होईल, जेव्हा आरएसएसला त्याची झळ बसेल किंवा ते आपल्या अस्तित्वासाठी धोकादायक आहे असे वाटेले. आरएसएसचे माजी प्रमुख गोळवळकर यांच्या मते, 'आरएसएस देशाची मालक आहे.' या आंदोलनापुढे झुकणे म्हणजे मालकी हक्काचा दावा विसरणे किंवा सोडून देणे होय. असे होईल का किंवा हे शक्य आहे का? (वांगचुक यांनी भाजप मंत्र्यांच्या हातून उघेवण सोडलं यावर टीका होणे गरजेचे आहे. पण या आंदोलनात नेतृत्वात एक वाक्यता नाही. त्याच प्रमाणे वांगचुकांच्या पत्नीने राहुल गांधीवर टीका केली व एका तरुण नेत्याने तीच्यावर टीका केली. म्हणजे वैचारिक एक वाक्यता नाही. ती यावी नाही तर आंदोलन निष्प्रभ होईल. ●●

३ मे २०२६ रोजी घेण्यात आलेल्या नीट परीक्षेला देशभरातून सुमारे २२ लाख विद्यार्थी बसले होते. परीक्षा झाल्यानंतर नवव्या दिवशी ही परीक्षा रद्द करण्यात आल्याची घोषणा करण्यात आली. त्यानंतर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान यांच्या विरोधात विद्यार्थ्यांमध्ये तीव्र संतापाची लाट उसळली.

15 मे २०२६ रोजी एका न्यायालयीन प्रकरणाच्या सुनावणीदरम्यान सत्यान्याधीश के. सूर्यकांत यांनी भारतातील विद्यार्थ्यांचा उल्लेख 'झुलू' आणि 'परजीवी' असा केल्याचा आरोप होताना तरुणांमध्ये संताप अधिक वाढला. नीट पेपरफुटी प्रकरणामुळे काही विद्यार्थ्यांनी आत्महत्या केल्याच्या घटना घडल्या. या संपूर्ण प्रकरणातील केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान जबाबदार असल्याचा आरोप करत त्यांच्या राजीनाम्याची मागणी करण्यात आली. त्यासाठी नव्याने स्थापन झालेल्या 'कोंकरोव जनता पार्टी' ने दिल्लीतील जंतर-मंतर येथे आंदोलन सुरू केले. या आंदोलनात प्रसिद्ध पर्यावरणवादी आणि शिक्षणतज्ज्ञ सोनम वांगचुक सहभागी झाले. त्यांनी २८ जून २०२६ पासून आरमण ३६ दिवस केल्याने आंदोलन अधिक तीव्र झाले. भारतीय राजकारणाच्या केंद्रस्थानी धर्मेन्द्र प्रधान आले. देशातील जगजगत्सर्व सर्व प्रमुख विरोधी पक्षांचे नेते तसेच विविध क्षेत्रातील मान्यवरांनी जंतरमंतर येथे जाऊन सोनम वांगचुक यांची भेट घेतली आणि विद्यार्थ्यांच्या मागण्यांना पाठिंबा जाहीर केला. विविध शहरांमध्ये अनेक संघटना रस्त्यावर उतरल्या आणि धर्मेन्द्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याची मागणी करू लागल्या. अखेर सलग ३६ दिवस चाललेल्या आंदोलनानंतर धर्मेन्द्र प्रधान यांना राजीनामा द्यावा लागला. पेपरफुटी प्रकरणामुळे देशभर चर्चेत आलेले धर्मेन्द्र प्रधान विद्यार्थी दशेत असताना मात्र अशाच एका पेपरफुटीविरोधी आंदोलनाचे नेतृत्व करत होते. त्यांनी ओडिशातील उत्कल विद्यापीठात शिक्षण घेतले. १९८३ पासून ते अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेत कार्यरत होते. तसेच ते राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाचेही कार्यकर्ते होते. त्यांचे वडील डॉ. देवेंद्र प्रधान हे आरएसएसचे ज्येष्ठ नेते आणि केंद्र सरकारमध्ये मंत्री होते. विद्यार्थीदशेत धर्मेन्द्र प्रधान विविध आंदोलनांमध्ये सहभागी होत असत. उत्कल विद्यापीठातील विद्यार्थी संघाच्या निवडणुकीत अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषदेकडून त्यांना उमेदवारी देण्यात आली होती. त्या निवडणुकीत जनता दलाचे अरुण साहू आणि काँग्रेसचे सिंधुज्योती त्रिपाठी हे त्यांचे प्रतिसपर्धी होते. त्यामध्ये अरुण साहू मोठ्या मताधिक्याने विजयी झाले, तर धर्मेन्द्र प्रधान तिसऱ्या क्रमांकावर राहिले. ओडिशात १९८८ ते १९९७ या काळावधीत अनेक वेळा पेपरफुटीच्या घटना घडल्या. १९९७ मधील पेपरफुटीविरोधात अभ्यापने भुवनेश्वर येथील राजभवनसमोर मोठे आंदोलन केले. या आंदोलनाच्या अग्रभागी धर्मेन्द्र प्रधान होते. सुमारे १,५०० विद्यार्थी या आंदोलनात सहभागी झाले होते. आंदोलन मोडून काढण्यासाठी पोलिसांनी लाठीचार्ज केला. त्यात अनेक विद्यार्थी जखमी झाले

पेपरफुटीचे प्रधान

पेपरफुटीवर लातवा खाणारे धर्मेन्द्र आज पेपरफुटीचे 'प्रधान' ठरले आणि अखेर राजीनामा देऊन गेले...

आणि धर्मेन्द्र प्रधान यांनाही दुखापत झाली. हे आंदोलन यशस्वी झाले नाही. त्या वेळी जे. पी. नटनायक हे ओडिशाचे मुख्यमंत्री होते. त्यांनी चर्चेच्या माध्यमातून प्रश्न सोडविण्याचा प्रयत्न केला. विद्यापीठातील निवडणुकीतील पराभव आणि आंदोलनातील अपयश यानंतरही धर्मेन्द्र प्रधान यांनी संघटनात्मक कार्य सुरू ठेवले. आपल्या बुद्धिमत्ता आणि संघटनकौशल्याच्या बळावर त्यांनी विद्यार्थी चळवळीतून सक्रिय राजकारणात प्रवेश केला. पुढे भारतीय जनता युवा मोर्चाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष, भाजपचे राष्ट्रीय सरचिटणीस तसेच उत्तर प्रदेश, बिहार आणि कर्नाटक या राज्यांचे प्रभारी अशा विविध जबाबदाऱ्या त्यांनी सांभाळल्या. सन २००० मध्ये ते पल्लारहा मतदारसंघातून प्रथमच ओडिशा विधानसभेवर निवडून आले. त्यांच्या वाढत्या राजकीय प्रभावाची दखल त्यांच्याला मुख्यमंत्री नवीन पटनायक यांनीही घेतली होती. धर्मेन्द्र प्रधान यांचा उदय आपल्यासाठी डोकेदुखी ठरू शकतो, असे त्यांनी एका प्रसंगी म्हटल्याचे सांगितले जाते. २००४ मध्ये धर्मेन्द्र प्रधान देवगड लोकसभा मतदारसंघातून खासदार म्हणून निवडून आले. २०१४ मध्ये त्यांना केंद्र सरकारमध्ये पेट्रोलियम मंत्रीपदाची जबाबदारी मिळाली. २०२१ मध्ये ते केंद्रीय शिक्षणमंत्री तसेच कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्री झाले. त्यांच्या कार्यकाळात शिक्षण क्षेत्रात अनेक धोरणात्मक बदल करण्यात आले. परंपरागत व्यवसाय विकासावर भर देण्यात आला. मात्र, त्यांच्या कार्यकाळात नॅशनल टेस्टिंग एजन्सीच्या कामकाजावर सातत्याने टीका होत राहिली. स्पर्धा परीक्षांमधील गैरव्यवहार, प्रश्नपत्रिका फुटीच्या घटना आणि परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटीवरून विरोधकांनी सरकारवर गंभीर आरोप केले. राष्ट्रीय शिक्षण धोरणावरही विविध स्तरातून टीका करण्यात आली. या पाश्चिमात्य शिक्षण व्यवस्थेतील अनेक प्रश्न अधिक तीव्र झाल्याचे मत व्यक्त करण्यात आले. या सर्व घडामोडींविरोधात देशभरातील विद्यार्थी एकत्र आले. त्यांनी आंदोलन केले, लाठीचार्जचा सामना केला आणि आपल्या मागण्यांवर ठाम राहिले. अखेर वाढत्या जनशोभाच्या पार्श्वभूमीवर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेन्द्र प्रधान यांना राजीनामा द्यावा लागला. ●●

जयसिंग वाघ
मो.9881928881

सोमवार २७ जुलै २०२६

Monday 27 July 2026

अनिल वैद्य यांच्या ग्रंथाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

नाशिक : उपवर्गीकरणाचा प्रश्नावर आधारित 'उपवर्गीकरण, क्रिमिलेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका' या माजी न्यायाधीश तथा सुप्रसिद्ध लेखक अनिल वैद्य लिखित ग्रंथाचा तिसऱ्या आवृत्तीचे प्रकाशन आज उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडले. नाशिक येथील रॉयल हेरिटेज हिलच्या सभागृहात आयोजित उपवर्गीकरण विरोधी संघर्ष समितीच्या संघटनेत हा प्रकाशन समारंभ झाला. या प्रसंगी शहरातील आंबेडकर चळवळीतील ज्येष्ठ नेते, कार्यकर्ते आणि अभ्यासक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. यावेळी बोलताना लेखक अनिल वैद्य यांनी एका महिन्याच्या अत्यावधीत ग्रंथाच्या तीन आवृत्त्या प्रकाशित करण्याची वेळ आली, याचे श्रेय समाजबांधवांनी दिलेल्या अभुतपूर्व प्रतिसादाला असल्याचे सांगून सर्व वाचक, कार्यकर्ते आणि समाजबांधवांचे मनःपूर्वक आभार मानले. डॉ. कुणाल वाघ यांनी 'उपवर्गीकरण, क्रिमिलेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका' हा ग्रंथ आंबेडकर चळवळीचे रसायन

एका महिन्यात तिसरी आवृत्ती

असल्याचे सांगितले. उपवर्गीकरण, क्रिमिलेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका समजून घेण्यासाठी प्रत्येक कार्यकर्त्याने हा ग्रंथ अभ्यासपूर्वक वाचण्याची गरज असल्याचे त्यांनी प्रतिपादन केले. कार्यक्रमात उपस्थित मान्यवरांनी लेखक अनिल वैद्य (माजी न्यायाधीश) यांचे

अभिनेदन करून त्यांच्या अभ्यासपूर्ण लेखनाचे कौतुक केले. उपवर्गीकरणाच्या विषयावर वस्तुनिष्ठ आणि संविधाननिष्ठ भूमिका समाजापर्यंत पोहोचविण्यात हा ग्रंथ महत्त्वपूर्ण योगदान देत असल्याचे मत अनेक मान्यवरांनी व्यक्त केले. या कार्यक्रमाला उपस्थित मान्यवर प्रकाश पगारे, किशोर घाटे, बाळासाहेब शिंदे,

संजय साबळे प्रा. डॉक्टर कुणाल वाघ, अर्जुन नाना पगारे, प्रवीण गांगुडे, अनिल अनिल गांगुडे, सनी रोकडे, किशोर गांगुडे, आदेश पगारे, अरुण दोरे रवी सोनवणे, घोटीसे, प्रवीण पगारे, अविनाश गायकवाड, डॉक्टर प्रशांत घोडरेवार, रवि सोनवणे, भीमराव आढाड, संदीप सावंत, प्राध्यापक डॉक्टर कोलते, कविता तेजाडे साहिल सोनवणे, वैभव शार्दुल, कविता पवार आणि शहरातील मान्यवर उपस्थित होते.

वडिलांच्या प्रेरणेने साकारले डॉक्टर होण्याचे स्वप्न : डॉ. सूर्यकांता पाटील

माझ्या प्रथम प्रकाशित पुस्तकाची गोष्ट' ऑनलाईन चर्चा

नागपूर : वडिलांनी शिक्षणासाठी दिलेल्या सातत्यपूर्ण प्रोत्साहनामुळेच डॉक्टर होण्याचे स्वप्न पूर्ण करता आले आणि साहित्य क्षेत्रातही वाटचाल करण्याची प्रेरणा मिळाली, अशी भावनिक आठवण ज्येष्ठ लेखिका व वैद्यकीय क्षेत्रातील तज्ज्ञ डॉ. सूर्यकांता पाटील यांनी व्यक्त केली. परिवर्तन विचार मंच आयोजित 'माझ्या प्रथम प्रकाशित पुस्तकाची गोष्ट' या कार्यक्रमात त्या प्रमुख वक्त्या म्हणून बोलत होत्या. डॉ. पाटील म्हणाल्या की, त्यांचा जन्म वर्षी जिल्ह्यातील एका छोट्या खेड्यात झाला. मुलींना दर्जेदार शिक्षण मिळावे या उद्देशाने

त्यांच्या वडिलांनी संपूर्ण कुटुंबासह वर्षां येथे स्थायिक होण्याचा निर्णय घेतला. 'आम्ही चार बहिणी असून आमच्या शिक्षणाबाबत बाबा अत्यंत जागरूक होते. त्यांच्या प्रोत्साहनामुळेच मी डॉक्टर होऊ शकले आणि साहित्य क्षेत्रातही कार्य करण्याची संधी मिळाली,' असे त्यांनी सांगितले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रा. संस्था वैद्य होत्या. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात 'स्वतःच्या अनुभवातून व्यक्त होणारे विचारच उत्कृष्ट साहित्याची निर्मिती करतात,' असे त्या म्हणाल्या. परिवर्तन विचार मंचाचे अध्यक्ष विलास गर्जभिये यांनी प्रस्ताविक केले. दिघोरी-उमरेड रोड येथील मिलिंद बुद्ध विहार येथे झालेल्या या कार्यक्रमात

उपस्थितांना 'अनुसूचित जाती उपवर्गीकरण' या पुस्तकाचे वितरण केले. तसेच कुशरीपण करून पर्यावरण संवर्धनाचा संदेश दिला. कार्यक्रमाचे संचालन रंगराज गोस्वामी यांनी केले, तर डॉ. अजय चिकटे यांनी आभार मानले. यावेळी भर्त नागदिवकर, महास्थविर, दिनकर मडकवाडे, प्रतिभा फुलझेले, प्रीती तिरपुडे, ज्योत्सना बनसोड, प्रकाश बावनगडे, प्रा. भीमराव गायकवाड, शिल्पा मकेश्वर चरणदास वैरागडे, डॉ. मोनली पोंकरे, सुदत कोल्हे, शालिनी मेथ्राम, नरेश मेथ्राम, विनोद खोंडे, करुणा कोल्हे, सुचिता लोखंडे, वर्षा गोस्वामी, दुर्गा पिल्लेवान, सिंदू पिल्लेवान, अक्षय लोखंडे, बादल दमके यांच्यासह साहित्यप्रेमी आणि नागरिक उपस्थित होते.

महत्वाचे

'विश्वास गौरव-२०२६' पुरस्काराने सुभेदार मेजर जयपाल भोसले यांचा सन्मान

इंदापूर : विश्वासराव रणसिंग यांच्या जयंतीनिमित्त इंदापूर तालुका ग्रामविकास प्रतिष्ठानतर्फे देण्यात येणारा 'विश्वास गौरव-२०२६' पुरस्कार भारतीय सैन्यदलतील सुभेदार मेजर ऑनररी कॅप्टन जयपाल भोसले (सेना मेडल) यांना प्रदान करण्यात आला. संरक्षण क्षेत्रातील ३४ वर्षांच्या उल्लेखनीय सेवेसाठी हा सन्मान देण्यात आला. कळंब येथील विश्वासराव रणसिंग महाविद्यालयात झालेल्या कार्यक्रमात संस्थेचे उपाध्यक्ष प्रकाश कदम यांच्या हस्ते पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. यावेळी विविध मान्यवर उपस्थित होते. पुरस्कार स्वीकारताना जयपाल भोसले यांनी युवकांनी शिस्त, देशभक्ती आणि कर्तव्यनिष्ठा जोपासून राष्ट्रनिर्मितीत योगदान देण्याचे आवाहन केले.

जेनझी आंदोलकांचे यश केदराने विद्यार्थ्यांना न्याय द्यावा : बसपा

नागपूर : दिल्लीच्या जंतर-मंतरवर तसेच देशाच्या विविध ठिकाणी धर्मद्वेष प्रघात यांनी राजीनामा द्यावा या विद्यार्थ्यांच्या प्रमुख मागण्यासाठी रस्त्यावर आलेल्या विद्यार्थ्यां, युवक व पालकांवर पोलिसी बळाचा वापर करून अत्याचार करण्यात आले. त्यामुळे धर्मद्वेष प्रघात यांनी राजीनामा द्यावा, अत्याचार करणाऱ्या पोलिसांवर गुन्हे दाखल करावे, विद्यार्थ्यांवर दाखल केलेले सर्व गुन्हे रद्द करावे, नीट पेपरलीक प्रकरणांमुळे मृत्यूमुखी पडलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी एक एक कोटी देण्यात यावे, अशी मागणी बहुजन समाज पार्टीचे महाराष्ट्र प्रदेश मीडिया प्रभारी उत्तम शेवडे यांनी केली आहे. दिल्लीच्या जंतर-मंतरवर तसेच महाराष्ट्रातील मुंबईचे आसुद मैदान व नागपूरचे संविधान चौकात सतत जेन झी ने केलेल्या आंदोलनाचा परिणाम म्हणून केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मद्वेष प्रघात यांनी आज राजीनामा दिला. आंदोलनकर्त्या विद्यार्थ्यांच्या शाकतीमुळे मगूर असलेले केंद्र सरकार एक पाऊल मागे आले. त्याला पूर्णतः पायउतार करण्यासाठी जेन झी ने भविष्याचा वेध घ्यावा असेही आवाहन उत्तम शेवडे यांनी केले आहे.

टीटंबा आदिवासी आश्रमशाळेतील १०० हून अधिक विद्यार्थ्यांना अन्नातून विषबाधा

अमरावती : मेळघाटातील धारणी तालुक्यातील टीटंबा येथील शासकीय पोस्ट बेसिक आदिवासी आश्रमशाळेत शनिवारी (दि. २५) दुपारच्या जेवणानंतर विद्यार्थ्यांना अचानक उलट्या, मळमळ व पोटादुखीचा त्रास सुरू झाल्याने एकच खळबळ उडाली. प्राथमिक माहितीनुसार, शाळेतील १०० पेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांना अन्नविषबाधा झाल्याचा संशय असून सर्वांना तातडीने धारणी उपजिल्हा रुग्णालयात उपचारासाठी दाखल करण्यात आले. सुदैवाने सर्व विद्यार्थ्यांची प्रकृती सध्या धोक्याबाहेर असल्याची माहिती प्रशासनाने दिली आहे. घटनेची माहिती मिळताच उपविभागीय अधिकारी विनोद शुकला, तहसीलदार प्रदीप शेवडे आणि धारणी पोलीस ठाण्याचे ठाणेदार अवतारसिंग चव्हाण यांच्यासह प्रशासनातील वरिष्ठ अधिकार्यांनी उपजिल्हा रुग्णालयात धाव घेतली. त्यांनी विद्यार्थ्यांच्या प्रकृतीची विचारपूस करून वैद्यकीय उपचारांचा सविस्तर आढावा घेतला. विशेष म्हणजे, महिला व बालविकास मंत्री अदिती तटकरे यांचा धारणी दौरा आजच आयोजित करण्यात आल्यामुळे या घटनेला विशेष गांभीर्य प्राप्त झाले आहे. शिंदे सेनेचे जिल्हा संघटक मन्ना दारसिंबे यांनीही या प्रकरणाची उच्चस्तरीय चौकशी करून दोषींवर तात्काळ कारवाई करण्याची मागणी केली आहे.

आषाढी एकादशीनिमित्त कारागृहात भरली 'विठ्ठल नामाची शाळा'

नागपूर : आषाढी एकादशीनिमित्त येथील मध्यवर्ती कारागृहात आज दिवसभर विठ्ठल नामाचा गजर झाला. विविध धार्मिक आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आल्याने बंदीवाना अक्षरशः भारानु गेले होते. 'सुधारणा आणि पुनर्वसन' या संकल्पनेला अनुसरून आज 'कारागृहात विठ्ठल नामाची शाळा भरली'. सकाळी विठ्ठल-संस्मिणीच्या मूर्तीसह पालखी मिरवणूक काढण्यात आली. कारागृहातील विविध विभागातून ही पालखी फिरविण्यात आली. सर्व बंदींनी पालखीचे दर्शन घेत विविध कार्यक्रमात मोठ्या श्रद्धेने सहभाग नोंदविला. यावेळी संपूर्ण कारागृह परिसर 'विठ्ठल-विठ्ठल' नामाच्या गजराने

आणि भक्तिमय वातावरणाने दुमदुमून गेला होता. त्यानंतर पुंड्रगांची भजने, अभंग गायन तसेच फुगडीसारखे पारंपरिक उपक्रम पार पडले. आषाढी एकादशीचा आनंदोत्सव साजरा करण्यासाठी उपवास करणाऱ्या बंदी जणांना कारागृह प्रशासनातर्फे उपवासाचे विशेष पदार्थ उपलब्ध करून देण्यात आले. कारागृह अधीक्षक वैभव आगे, दीपा आगे, अतिरिक्त अधीक्षक मनोहर भोसले, वरिष्ठ तुरुंगाधिकारी वामन निमजे, धम्मदीप जोगदंडे, नितीन क्षीरसागर, अनुत आगोशे, प्रकाश लोमटे, संतोष मदन, चंद्रकांत कदम यांच्यासह कारागृहातील अधिकारी, कर्मचारी तसेच महिला व पुरुष बंदी बांधव सहभागी झाले होते

राज्य सरकारतर्फे शेतकऱ्यांच्या कर्जमाफीसाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कृषी कर्जमुक्ती योजना

नागपूर : राज्य सरकारने शेतकऱ्यांच्या कर्जमाफीसाठी पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर शेतकरी कृषी कर्जमुक्ती योजना जाहीर केली आहे. या योजनेतगत शेतकऱ्यांचे दोन लाखोंपर्यंतचे कर्ज माफ करण्यात येणार आहे. परंतु या योजनेच्या लाभसाठी शासनाकडून काही अटी घालण्यात आल्यात. त्या पूर्ण करणाऱ्यांनाच याच लाभ मिळणार आहे. तर पात्र उरणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठी सरकारने काही काम करणे

बघनकारा केले आहे. हे काम केल्यावरच त्यांना माफीचा लाभ मिळेल. गेल्या काही वर्षांत अतिवृष्टी व पूर्वापस्थितीमुळे शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान झाले आहे. त्यामुळे गेल्या वर्षी माजी राज्यमंत्री बच्चू कडू यांनी कर्जमाफीच्या मागणीसाठी मोठे आंदोलन केले होते. रस्ता रोकोही केला होता. त्यानंतर मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी कर्जमाफी करण्याचे जाहीर केले होते. कर्जमाफीचे निष्पत्ती व रकमस उर्वरण्यासंदर्भात मुख्य सल्लागार प्रवीण परदेशी यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती गठित करण्यात आली होती. या समितीने शासनाला अहवाल दिला. त्यानंतर दोन

बनावट जातवैधता प्रमाणपत्र लाटणाऱ्यांवर गुन्हे ...

नागपूर : बनावट कागदपत्र किंवा अधिकाऱ्याच्या खोट्या स्वाक्षरीच्या आधारे जातवैधता प्रमाणपत्र तयार करून शासकीय नोकरी, शैक्षणिक लाभ लाटण्याचे अनेक प्रकार समोर आले. राजकीय लाभही अनेकांनी घेतला. यामुळे खऱ्या लाभार्थ्यांचे नुकसान होत आहे. खोट कागदपत्र देणाऱ्यावर कठोर कारवाई होत नव्हती. परंतु आता अशा लोकांवर थेट गुन्हे दाखल करण्यात येणार असून ५० हजार रुपयांपर्यंतचा दंडही ठाटवण्यात येईल. सरकारने कायद्यात तशी सुधारणा केली असून अध्यादेशही काढला आहे. अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जाती, भटक्या जमातीमधील विद्यार्थी, विद्यार्थ्यांनी, व्यक्तींना शासकीय लाभ, उच्च शिक्षण व नोकरीकरिता तसेच राखीव जागांवर निवडून आलेल्यांना जातवैधता प्रमाणपत्राची आवश्यकता असेल. जातवैधता प्रमाणपत्र नसल्यास लाभ मिळत नाहीत. त्यामुळे शासकीय योजनांचा लाभ लाटण्यासाठी बनावट किंवा खोट्या कागदपत्रांच्या आधारे जातवैधता प्रमाणपत्र मिळवल्याचे अनेक प्रकार समोर आले आहे. खोट्या जातवैधता प्रमाणपत्राच्या आधारे अनेकांनी शासकीय नोकरी लाटली असून निवडणुकाही लढवल्यात. शिक्षणातही फायदा घेतला. यामुळे खऱ्या लाभार्थ्यांचे नुकसान होत आहे. अनेक विद्यार्थ्यांनी अनुसूचित जमातीच्या बनावट प्रमाणपत्रांच्या आधारे अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमात प्रवेश मिळवल्याचे प्रकार समोर आले आहेत. अशांवर फौजदारी कारवाईची तरतुद कायद्यात नव्हती, ती आता करण्यात आली आहे. दंडाच्या रकमेतही वाढ करण्यात आली आहे.

दिल्लीतील विद्यार्थ्यांवरील कथित लाठीचार्जच्या निषेधार्थ भीम आर्मीचे आंदोलन

नागपूर : दिल्लीतील जंतर-मंतर येथे विद्यार्थ्यांवर झालेल्या कथित लाठीचार्जच्या निषेधार्थ भीम आर्मी भारत एकता मिशन, नागपूर जिल्ह्याच्या वतीने संविधान चौक येथे शांततापूर्ण आंदोलन करण्यात आले. आंदोलनात विद्यार्थी, पालक, महिला, सामाजिक कार्यकर्ते आणि नागरिकांनी मोठ्या संख्येने सहभाग नोंदविला. यावेळी आंदोलकांनी विद्यार्थ्यांवरील कथित कारवाईचा निषेध करत घटनेची निष्पत्ती व सखोल चौकशी करून दोषींवर कठोर कारवाई करण्याची मागणी केली. तसेच विद्यार्थ्यांच्या घटनात्मक अधिकारांचे संरक्षण करून त्यांना न्याय देण्याची मागणी करण्यात आली. आंदोलनानंतर भारताच्या राष्ट्रपतींच्या

संजय शिरसाट यांनी घेतली अभिजीत दिपकेच्या आई-वडिलांची भेट

छत्रपती संभाजीनगर येथे शिवसेना नेते आणि महाराष्ट्राचे सामाजिक न्याय विभागाचे मंत्री संजय शिरसाट यांनी रविवारी (26 जून) अभिजीत दिपके यांच्या घरी जात त्यांच्या आई वडिलांची भेट घेतली. 'त्यांचे आंदोलन काल संपले म्हणून आज मी अभिजीत दिपके यांच्या घरी आलो. त्यांच्या आई-वडिलांशी माझे जुने संबंध आहेत. मात्र, राजकारणाच्या क्षणी मी इथे आलो नाही, कारण त्यावर वेगळ्या पद्धतीने गदारोळ निर्माण झाला असता. त्यांच्याशी माझी जी चर्चा झाली, त्यावरून आजही त्यांना विश्वास बसत नाही की त्यांच्या मुलाचे नाव इतके मोठे झाले आहे किंवा तो इतक्या उंचीवर पोहोचला आहे. केंद्र सरकारनेही त्यांना पाठिंबा दिला आणि त्यांच्या सर्व मागण्या मान्य केल्या', असे शिरसाट यावेळी म्हणाले. दरम्यान, केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मद्वेष प्रघात यांच्या राजीनामानंतर दिल्लीतील जंतरमंतर येथे सुरू असलेले आंदोलन संपुष्टात आले आहे. त्यानंतर कांनिच जनता पार्टीचे संस्थापक अभिजीत दिपके यांनी आज 26 जुलै रोजी सकाळी एक व्हीडिओ प्रसिद्ध केला. या व्हीडिओत अभिजीत दिपकेंनी सीजेपीच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या आंदोलनात सहभागी झालेल्या सर्वांचे आभार मानले. ते म्हणाले, 'तुम्हा सर्वांच्या पाठिंब्याशिवाय हे शक्य झाले नसते. जंतरमंतरवर काल शेवटपर्यंत ठामपणे उभे राहिलेल्या लोकांचे मी आभार मानू शकलो नाही. त्याबद्दल तुम्हा सर्वांची माफी मागतो. तुम्हाला माहितीत आहे की मला टायफॉइड झाला आहे. काल मला खूप ताप आला होता, त्यामुळे मला घरी परतावे लागले. जंतरमंतरवर तब्बल 37 दिवस थांबून आंदोलन करणाऱ्या प्रत्येकाचे मी मनापासून आभार मानतो. तुम्ही देशासाठी जे केले त्याबद्दल मी

कल्पना मानकर यांची महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेसच्या ओबीसी विभागाच्या उपाध्यक्षपदी

नागपूर : ओबीसी समाजाच्या प्रश्नांसाठी सातत्याने कार्य करणाऱ्या सामाजिक कार्यकर्त्या कल्पना मानकर यांची महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेसच्या ओबीसी विभागाच्या उपाध्यक्षपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यांच्या नियुक्तीबद्दल विविध स्तरातून अभिनंदनाचा वर्षाव होत आहे. कल्पना मानकर यांनी ओबीसी समाजाच्या हक्क, सामाजिक न्याय आणि संघटनात्मक बळकटीसाठी दीर्घकाळ उल्लेखनीय कार्य केले आहे. त्यांच्या या योगदानाची दखल घेत काँग्रेस पक्षाने त्यांच्यावर महत्त्वपूर्ण जबाबदारी सोपविली आहे. काँग्रेसचे राष्ट्रीय प्रवक्ते अतुल लोढे पाटील यांच्या प्रयत्नातून ही नियुक्ती झाल्याचे सांगण्यात आले. या नियुक्तीमुळे महाराष्ट्रातील

ओबीसी समाजाच्या प्रश्नांना अधिक प्रभावीपणे वाचा फोडण्यास तसेच पक्ष संघटना अधिक मजबूत करण्यास मदत होईल, असा विश्वास कार्यकर्त्यांनी व्यक्त केला आहे. विविध सामाजिक, राजकीय आणि ओबीसी संघटनांच्या पाठिंब्याच्या कल्पना मानकर यांचे अभिनंदन करून त्यांच्या पुढील कार्यासाठी शुभेच्छा दिल्या.